

Ög 29 och 30. Skjorstad, Tåby sn.

Pl. 13.

Litteratur: P. Embring, karta över Stora Grönhög i Lantmäteristyrelsens arkiv (1725), D 24-6:1; J. P. Tihl, karta över Stora Grönhög i Lantmäteristyrelsens arkiv (1760–61), D 24-6:2; Klockare Ulanders sockenbeskrivning över Furingstads socken 1855 (ATA); O. Montelius, Svenska runstenar om färder österut (i: Fornvännen 1914), s. 91 (Ög 30); Anton Ridderstad, Östergötlands historia I (1914), s. 90, 85; A. Nordén, Skrivelse till Riksantikvarien 18/7 1938, dnr 2780/38 (och 4498/38) (ATA); G. Olson, Rapport till Riksantikvarieämbetet 23/10 1942, dnr 3800/42 (ATA); S. B. F. Jansson, Granskningsprotokoll 1946 (Runverket).

Äldre avbildningar: Teckningar i ATA från 1723 och 1728 (Ög 30); J. H. Wallman, Teckning (ATA, se fig. 36), förlaga till bilden i Iduna h. 9 (1822); G. von Yhlen, Teckning i Carl Säves samling (ATA); E. Brate, Foton (ATA); S. B. F. Jansson, Foto (Ög 30) (ATA); A. Nordén, Foton 1938 a.a. (ATA); G. Olson, Foton 1942 a.a. (ATA).

Efter att i många år ha stått resta mot en bergvägg ett stycke NV om vägskalet mellan Tåbyvägen och avtagsvägen norrut från denna till Grönhög och Furingstad, fördes stenarna år 1942 fram till vägskalet och restes på en liten gräsplan på nordöstsidan av vägmötet. Förnyade undersökningar av Sven B. F. Jansson och författaren ha blott bekräftat Brates avläsning.

Genom arkivuppgifter kunna stenarna följas på deras ursprungliga plats nere vid Grönhögs vad från 1623 fram till 1800-talets senare hälft. Vadstället var uppenbarligen under äldre tid så betydande, att det blev efter detsamma som *Vadsbäcken*, Vikbolandets största vattendrag, erhöill sitt namn. I våra dagar leder en liten bro landsvägen över bäcken. Möjligen stodo de bägge runstenarna nere vid vadstället som en erinran om, att en broslagning över bäcken kommit till stånd redan under 1000-talet.⁴⁴

Den ena av stenarna från Skjorstadsvadet, Ög 29, har restas av en Åsa (**asa**) över hennes make Torgisl, varjämte dottern Torgun även deltagit i minnesvården efter fadern. Den nu skadade stenen Ög 154 i grannsocknen Styrestad är ävenledes rest av en Åsa (**aosa**) denna gång över en fader, Öjar (**auar**). Då flera av stenarna i socknarna Styrestad, Furingstad och Konungssund förefalla vara resta av samma personer — se t.ex. den upprepade förekomsten av namnet Sigsten — kan det kanske ifrågasättas, om ej såväl Styrestadstenen som stenen från Grönhögs vad rests av samma kvinna.⁴⁵

Inskrifterna äro:⁴⁶

Ög 29. • **asa** • **lit kiarua** • **kuml** • **eftir** • **þorkesl** • **bonta** • **sin** • **auk** • **þorkun** • **eftir faþu** • **sin**

5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55

»Åsa lät göra minnesmärket efter Torgisl, sin make, och Torgun efter sin fader.»

Ög 30. : **siksten** : **let** : **rasti** : **stain** : **þen-** : **eftir** : **ikuar** : **sun** : **sin** : **han** : **uarþ** : **austr** : **taupr** :

5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55

»Sigsten lät resa denna sten efter Ingvar, sin son. Han blev död i österled.»

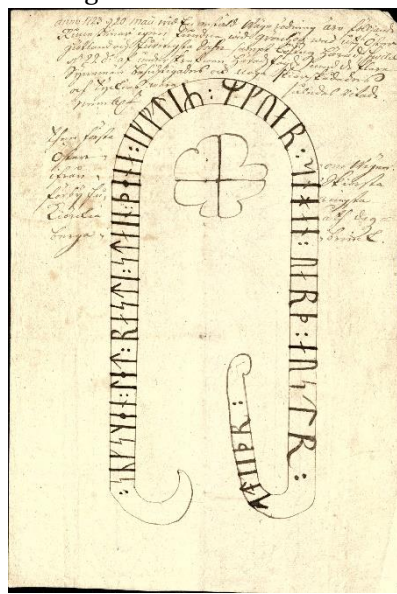
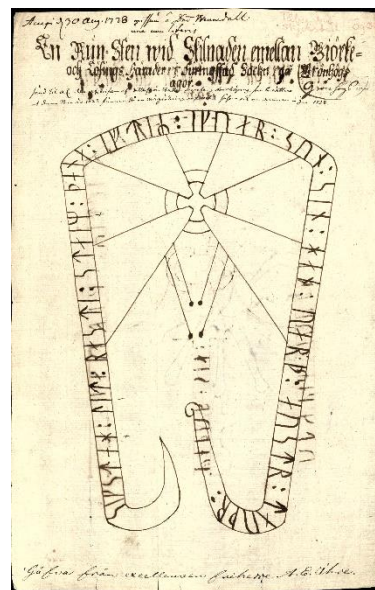

Fig 32. Ög 30.
Skjorstad, Tåby sn.
Teckning av okänd 1723
(ATA).

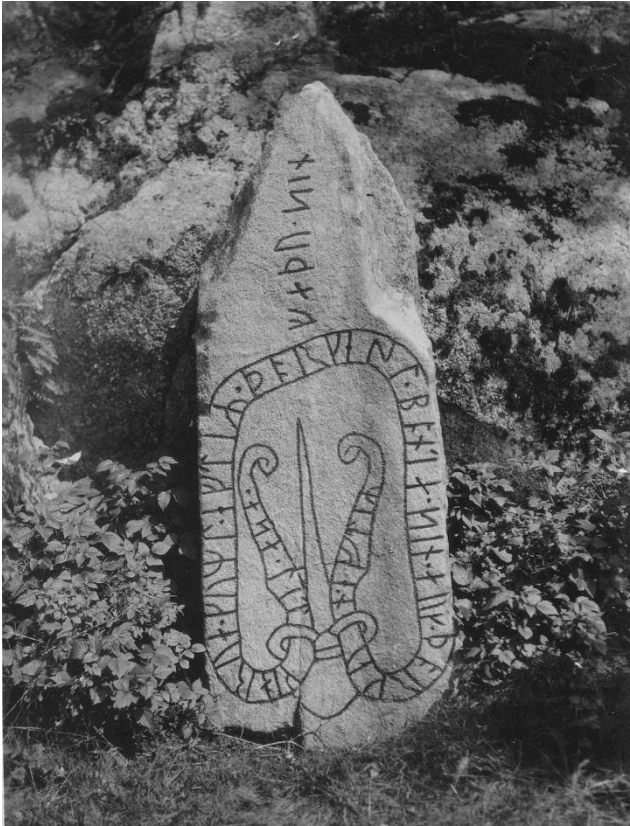
Fig 33. Ög 30.
Skjorstad, Tåby sn.
Teckning av okänd 1728
(ATA).

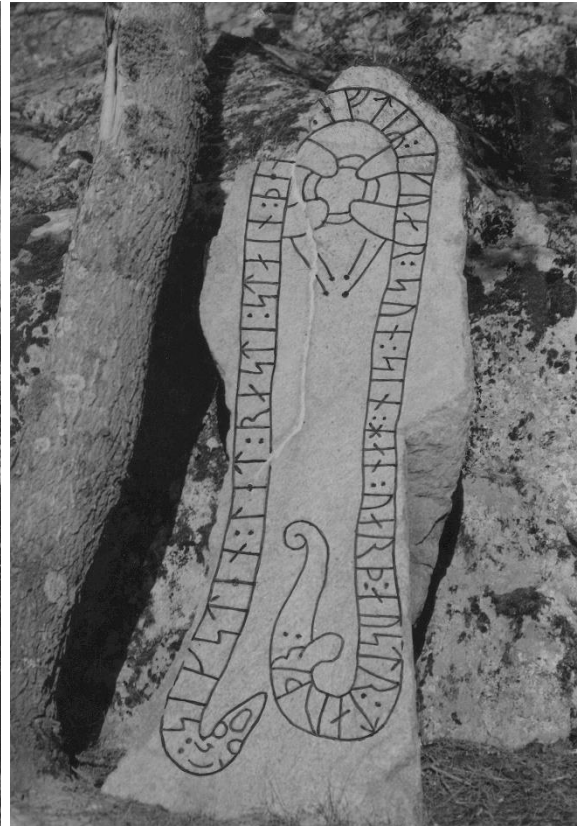
⁴⁴ Nordéns fotnot. [I marginalen har Wessén antecknat »Bör detta stå här?» och Nordén sedan skrivit »Ja!«.] Det finns anledning att antaga, att även vid nästa vägpassage över Vadsbäcken, där Vikbolandets stora huvudlandsväg övergår bäcken vid Konungssunds by, några runstenar varit resta. Med största sannolikhet gäller detta den å Svensksunds marker funna stenen Ög 15 och möjligen även de två vid Konungssunds kyrka befintliga — om Brate har rätt i sitt antagande, att en av dessa stenar, Ög 13, är rest över samma person som Svensksundsstenen.

⁴⁵ Nordén anger inga mått på runstenarna i manuset, men Olson anger följande måttuppgifter i sin rapport 1942 (ATA): Stenarnas dimensioner: västra stenen [Ög 30]: höjd = 2,30; bredd = 0,70; tjocklek = 0,55 m. östra stenen [Ög 29]: höjd = 1,85; bredd = 0,65; tjocklek = 0,30 m.

⁴⁶ Jansson anger i PM från 1947 att delen med inskrift och översättning kan utgå.

Plansch 13a. Ög 29. Skjorstad, Tåby sn. Foto Nordén 1938. [Stenens tidigare plats. Retuscherad.]

Plansch 13b. Ög 30. Skjorstad, Tåby sn. Foto G. Olson 1942. [Nordén anger felaktigt »Foto 1938 Nordén». Stenens tidigare plats. Jansson skriver 1947: Runor oriktigt ändrade på kopian. För hård retusch.]

Fig. 34. Ög 29 och Ög 30. Skjorstad, Tåby sn. Detalj ur Tihls karta över Stora Grönhög upprättad 1760—61, i Lantmäteristyrelsens arkiv.

Fig. 35. Ög 30 och Ög 29. Skjorstad, Tåby sn. De båda flyttade och resta stenarna sedda från vägen. Foto G. Olson 1942 (ATA).

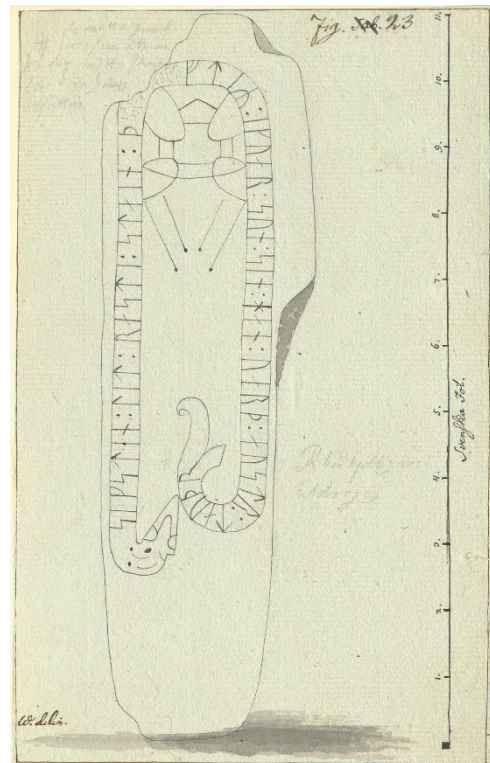

Fig. 36. Ög 30. Skjorstad, Tåby sn. Teckning av J. H. Wallman (ATA).

Detta dokument ingår i en digital utgåva av Arthur Nordéns supplement till Erik Brates Östergötlands runinskrifter. Manuset avslutades 1947 och var tänkt att tryckas 1948. Utgåvan publiceras fritt tillgänglig på Internet.

Texten innehåller inte nyare litteraturreferenser än 1947 och tar ingen hänsyn till modern runforskning och måste därför användas med stora reservationer. Arbetet med utgåvan avslutades 2024-12-31.